

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

Kč 15,–

5 leden
2004–5
67. ročník

Anna Berkovcová
(1881–1960)

Botanička, průkopnice dívčího zahradnického vzdělávání, první ředitelka dívčí zahradnické školy v Praze-Krči

Časopis pro zemědělské, lesnické, zahradnické,
potravinářské a rybářské vzdělávání

Časopis pre poľnohospodárske, lesnícke, záhradnícke,
potravinárske a rybárske vzdelávanie

OBSAH

(English summary see page no. 27)

Súčasný zápas stredných odborných škôl	3
Asociace	5
Školy a rezortní vzdělávání	8
Uznávání odborných kvalifikací.....	9
Monitoring aktivit žáků.....	10
Informační centrum Evropské unie	11
Project Participants from abroad	12
Naši aranžéri na soutěžích	14
Pre radosť, zdravie, krásu a užitok	14
Vánoční pohoda	16
Stredná poľnohospodárska škola a študenti z Nórska	17
Barmani v Opočně	17
Rauty v podání žáků.....	18
Pre menej odpadu	18
Celoslovenská prezentácia odborných zručností, tvorivosti a prác žiakov	19
Všeobecná didaktika.....	21
Hospodářská zvířata a my.....	21
Anna Berkovcová.....	22
Koloc, Špička a spol. & Svoboda – Novák	24
Výstavy a veletrhy 2005	26
Výstaviště Flora	27
Contents	27

*Prajeme Vám príjemné prežitie vianočných sviatkov
a šťastný nový rok 2005*

Agroinštitút Nitra

 2005

Úspech

Znamená

Používať

Informácie

SÚČASNÝ ZÁPAS STREDNÝCH ODBORNÝCH ŠKÔL

O VEDOMIE RODIČA A ŽIAKA

Súčasným problémom číslo jedna stredných odborných škôl je získavanie optimálneho počtu žiakov pre štúdium a naplnenosť tried v prvých ročníkoch. Na úseku tejto najzávažnejšej problematiky, berúc do úvahy širšie okolnosti, žiaľ musíme konštatovať, že súbežná školská filozofia jednoznačne preferuje prijímanie žiakov do gymnázií a obchodných akadémií.

Reálny stav náboru žiakov našej školy, ale i mnohých iných odborných škôl, nás núti hľadať a nachádzať aktívnejšie a účinnejšie formy a metódy v tejto rozhodujúcej oblasti. Pri riešení problému musíme hľadať odpoveď na niekoľko základných otázok vzhľadom k tomu, že problematika je ďaleko širšia, komplexnejšia a v mnohom presahuje rámec školy. Chceme mať v tejto spoločnosti len gymnáziá, obchodné a ekonomické školy? Nie je to z hľadiska ďalšieho vývoja príliš krátkozraké?

Čo sa robí pre prežitie stredných odborných škôl takpovediac „zhora“ a čo všetko je v rukách manažmentu, učiteľov a ostatných pracovníkov škôl „zdola“?

Čo všetko robíme na úseku prijímania žiakov v našej škole v súčasnosti, aké sú ďalšie možnosti, rezervy a nedostatky našej práce, keďže súčasný stav je plošne neuspokojujúci a priamo nás provokuje zamýšľať sa a konať tak, aby sme nedospeli k vlastnému zániku?

V dňoch 1. – 3. októbra sa uskutočnila v našej škole už tradičná jubilejná 10.výstava ovocia, zeleniny, drobných hospodárskych zvierat, húb a bonsajov. Pričom 30. septembra jej predchádzala nadväzujúca medzinárodná súťaž Mladých poľnohospodárov zo zahraničných sesterských spriatených škôl (Poľsko, Maďarsko, Rumunsko). V súvislosti s uvedenými aktivitami pri živjej výmene skúseností a pozorovaní masového záujmu detí a mládeže ma zaujali slová vyslovené kolegami zo zahraničných škôl, že ich netrápi nedostatok žiakov. Pri hlbšom analyzovaní týchto otázok v rozhovore s nimi vyplynuli tieto fakty a závery:

- Pokles populačných ročníkov je u nás výraznejší ako napríklad v Poľsku a Maďarsku, čo je dané štátnou sociálnou politikou, súčasným stavom ekonomiky a mentálnym trendom nášho národa.
- Snaha manažmentov škôl o zatraktívnenie štúdia smerom k ekonomizácii a agroturistike je približne rovnaká a porovnateľná.
- Vo vlastnej aktivite a iniciatíve škôl pri prijímaní žiakov sú nám príbuzné zahraničné školy pravdepodobne o niečo vpred. Pri propagácii svojich škôl venujú veľkú pozornosť odovzdávaniu informácií, počnúc prácou s rodičmi a končiac webovými stránkami.
- Poľnohospodárske tradície v susedných krajinách sú hlboko zakorené a v dôsledku oveľa väčšieho podielu súkromného hospodárenia je často vzťah k poľnohospodárstvu žiakom vštepovaný od malička.

Ako vyzerá súčasná stredoškolská politika z pohľadu stredných odborných škôl u nás?

Všeobecný pokles populácie na Slovensku môžeme zastaviť len cieľnou racionálnou vládou politikou, systematickými sociálnymi a ekonomickými zmenami a nemožno ju riešiť z pozície a úrovne školy.

Radikálny pokles žiakov však spôsobuje plošné problémy predovšetkým stredným odborným školám priemyselného a poľnohospodárskeho zamerania a stredným odborným učilištiam. I keď chápeme spoločenskú požiadavku mať čo najviac vysokoškolsky vzdelaných mladých ľudí, trend našej spoločnosti naznačuje, že budú nevyhnutne potrebné aj stredné technické osoby pri postupnom oživovaní a rozvoji priemyselnej a poľnohospodárskej výroby. Sme presvedčení, že priemysel a poľnohospodárstvo ako základ výživy národa budú i naďalej patriť k základným pilierom tejto spoločnosti, aj keď v súčasnosti prechádzajú recesiou a veľkými úskalia transformáčného procesu.

Prieskumy a rozličné sondáže na trhu práce už dnes naznačujú relatívny prebytok absolventov gymnázií a obchodných akadémií a naopak signalizujú relatívny nedostatok absolventov stredných a vysokých technických škôl v profesiách stavebníctvo, strojárstvo a poľnohospodárstvo – čiže výrobných zameraní.

Rešpektujeme demokratickú tézu o slobodnej voľbe rodiča a žiaka podľa záujmu a svojich predpokladov, treba si však uvedomiť, že radikálnym zvyšovaním počtu žiakov v gymnáziách a obchodných akadémiách hendikepujeme častokrát prirodzený záujem žiakov o iné stredné školy.

Znižovanie nárokov pri prijímaní žiakov núti iné školy znížovať nároky taktiež, čím vzniká degradačná špirála kvality žiakov a celého vyučovacieho procesu. Železná reštrikčná logika školstva vychádza zo základnej tézy. Prudko sa znížil počet žiakov (ostali len nákladné kamenné budovy s nadbytočnou byrokraciou), adekvátne sa však neznižil počet učiteľov, pričom finančných prostriedkov je nedostatok. Je teda nevyhnutné zredukovať počet škôl a normatívmi prispôbiť počet vyučujúcich. Oстане na iniciatíve a schopnostiach škôl „užiť sa“ naplnenosťou žiakov.

Snaha ministerstva školstva vychádzať z normatívov síce rieši adresnosť finančných prostriedkov, avšak pri všeobecnom nedostatku žiakov vyvoláva nesmierne „tlaky zdola“ pri redukcii školstva. V tejto situácii už nemôžeme očakávať, že nám budú schválené ďalšie prípadné špecializácie, o ktoré by bol záujem zo strany rodičov a žiakov.

Súčasnú platnú normatívu znamenajú predovšetkým prepúšťanie nadpočetných učiteľov a nepedagogických zamestnancov, čo sa častokrát honosne nazýva racionalizácia. Nám však ide o to, aby sme nemuseli likvidovať celé školy, a preto chceme poukázať na objektívne i subjektívne fakty a skutočnosti, ktoré nám komplikujú situáciu na úseku prijímania žiakov do prvých ročníkov.

Čo všetko na úseku prijímania žiakov robíme a čo všetko musíme vylepšiť a zmeniť, aby sme v uvedenej oblasti dosiahli oveľa priaznivejšie výsledky?

Sú to nasledovné aktivity:

- aktívna účasť učiteľov školy na plenárnych a triednych rodičovských schôdzach rodičov žiakov 9. tried na všetkých základných školách v okrese podľa dohodnutého patronátneho plánu
- premietanie videofilmov a propagačných kazietsk priamo žiakom 9. tried ZŠ
- využívanie informačných listov o študijných odboroch a možnostiach štúdia na škole
- prezentácia školy na internetových stránkach a prostredníctvom časopisov a publikácií
- zapájanie sa do aktívnej medzinárodnej spolupráce stredných odborných škôl podobného zamerania v zahraničí (organizovanie medzinárodných súťaží mladých poľnohospodárov, súťaží o mlieku a vzájomných návštev)
- aktívna práca v rozličných projektoch podpory zdravia, environmentálnej výchovy, športových súťažiach
- každoročné organizovanie výstavy ovocia, zeleniny, drobných hospodárskych zvierat, húb, bonsajov, ktoré sú spojené s Dňom otvorených dverí a okresnými chovateľskými výstavami

Aké sú doterajšie skúsenosti so získavaním a náborom žiakov v posledných rokoch? Sú poznamenané klesajúcou tendenciou žiakov tak, ako v ostatných stredných odborných školách. V posledných rokoch sa nám nedarí naplniť 4 prvé ročníky i napriek všestrannému úsiliu manažmentu a pedagógov školy.

Kde sú príčiny tohto stavu som čiastočne uviedol v predošlom texte. Pozrime sa však na ďalšie faktory a skutočnosti, ktoré ovplyvňujú daný status quo.

Zemplín je typickým poľnohospodárskym regiónom, v ktorom v minulosti malo poľnohospodárstvo stáročnú tradíciu a s rozvinutou poľnohospodárskou výrobou ruka v ruku kráča aj rozvoj poľnohospodárskeho školstva. Naša škola za 72 rokov svojej existencie vychovala takmer 6 000 stredoškolsky vzdelaných odborníkov, ktorých uplatnenie v praxi bolo nesporné.

„Transformácia“ poľnohospodárstva znamenala likvidáciu poľnohospodárskych podnikov v klasickom slova zmysle. Z veľkých družstiev sa stali malé podnikateľské subjekty podielníckeho alebo súkromného charakteru, ktoré preferujú súkromné a rodinné záujmy s honbou za rýchlym ziskom. Toto má nesmierny dopad na myslenie rodičov a žiakov, ktorí vidia ďaleko menšiu šancu nachádzať uplatnenie v poľnohospodárstve a poľnohospodárskych službách.

Je síce pravdou, že otvorené európske hranice dávajú širšiu možnosť uplatnenia sa aj stredoškolsky vzdelaným mladým ľuďom a postupne čoraz viac sa uplatňujúci „model univerzálneho maturanta“ umožňuje uplatnenie absolventov aj vo vzdialených odboroch oproti ich pôvodnému zameraniu. Vžime sa však do situácie a myslenia dnešného rodiča, ktorý urputne zvažuje, kde umiestniť svoje dieťa po absolvovaní základnej školy.

Zvažuje všetky konkurenčné ponuky všetkých stredných škôl v okrese i mimo, pričom zohľadňuje prirodzené predpoklady, záujem svojho dieťaťa a prípadné úľavy pri prijímacom konaní. Nemalý dôraz kladie pritom na finančnú stránku (cestovné náklady, náklady na ubytovanie, stravovanie a ostatné náklady).

Pritom musíme uvažovať, že na trhu získavania žiakov konkurencia ostatných škôl „nespí“ a pri návštevách základných škôl sa nezriedka stáva, že tam už nájdeme osem alebo desať kolegov z iných škôl s tým istým zámerom alebo cieľom. Preto pri svojich návštevách na rodičovských združeniach sa snažíme vysvetľovať rodičom, že na všetkých stredných školách sa v zjednocujúcom trende vyučuje to,

čo absolvent súčasnej strednej školy v európskom rozmere potrebuje pre svoje uplatnenie:

- 2–3 svetové jazyky so zvýšenou dotáciou vyučovacích hodín
- znalosť informatiky a ovládanie práce s počítačom a internetom
- znalosť základných ekonomických disciplín a účtovníctva, administratívy
- jednotnosť a integrovanosť maturitných skúšok po novom

Ide nám o to, aby rodičia nebrzdili prirodzené záujmy detí a násilne neuprednostňovali školy a špecializácie, ktoré sú záujmom ich detí vzdialené. V osobnom styku s rodičmi a žiakmi sa každý z nás snaží využívať atraktivnosť, výhody a prednosti svojej školy. Ako poľnohospodári snažíme sa intenzívne využívať prirodzený záujem detí o život, živé rastliny a živočíchy. Oživujeme našu činnosť prostredníctvom videonahrávok, pozývame žiakov všetkých základných škôl v okrese na naše výstavy.

Každoročne sa nám znova potvrdzuje, že záujem žiakov o vystavované exponáty je spontánny a masový. Častokrát máme dojem, akoby unikali od „presýtenia“ obrazovkami počítačov a televízorov.

Zodpovedne si uvedomujeme závažnosť rozoberanej problematiky a vieme, že ťažisko úspechu získavania žiakov je

predovšetkým v našich schopnostiach, iniciatíve a v umení motivovať myslenie rodičov a budúcich žiakov. V trhových podmienkach bude v zápase o vedomie rodiča a žiakov mať úspech ten, kto bude šikovnejší a koncepcnejší v propagovaní a presadzovaní výhod tej ktorej školy.

Inak vidíme len tri možné spôsoby riešenia budúcnosti stredných odborných škôl:

1. Postupné obmedzovanie, spájanie a zlučovanie stredných odborných škôl s ponechaním jednej alebo dvoch v kraji alebo regiónu.
2. Zakladanie združených stredných škôl rôzneho zamerania a rôznorodých špecializácií.
3. Dočasné obmedzovanie pojímania žiakov do gymnázií a obchodných akademií.

Záverom chcem poznamenať, že naša škola má svojim intelektuálnym a materiálnym vybavením a historickým postavením predpoklady stať sa centrom poľnohospodárskeho vzdelávania v Zemplínskom regióne. V budúcnosti by mala existovať v priestoroch našej školy združená poľnohospodárska škola, ktorá má k dispozícii vhodný komplexný areál, domov mládeže, účelové zariadenie školského majetku, botanickú záhradu, zookútik a výcvikový areál motorových vozidiel.

Ing. Jaroslav Ivančík
SPoŠ Michalovce

ASOCIACE

Valná hromada Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru se uskutečnila 19. 11. 2004 v pohostinných prostorách Střední odborné školy, Středního odborného učiliště zemědělského a technického a Učiliště v Humpolci. V předvečer konání valné hromady se sešla výkonná rada Asociace, která projednala úkoly a připravila program na druhý den. A jak probíhala valná hromada?

Po slavnostním uvítání všech přítomných členů a hostů zrekapituloval předseda Asociace Ing. Jan Kot výsledky práce a činnosti výkonné rady.

Roční zhodnocení

V úvodu krátce připomněl vznik Asociace. Byla založena na ustavující konferenci dne 4. 12. 2003 v Humpolci.

Jejímu ustanovení předcházela poměrně delší vyjednávání, která za Sdružení vzdělávacích zařízení se zemědělským, lesnickým, rybářským, potravinářským a gastronomickým zařízením vedli Ing. Kolečko, ředitel SOU v Chuchli, Ing. Kot, ředitel ISS Čeb a Ing. Ramzer, ředitel SOŠ, SOU ve Frýdlantu. Za Sdružení zemědělských, lesnických a potravinářských škol, rybářské školy a školních hospodářství vedli jednání Ing. Musil, ředitel NVOŠ Boskovic, Ing. Beneš, ředitel SŠ v Opavě a Ing. Červený, ředitel SZeŠ v Humpolci. Společně hledali cesty, jak vytvořit vhodnou instituci, která by byla pro všechny účastníky co nejpřijatelnější, ale především akceptovatelná pro budoucí členy nově vzniklé Asociace.

Hlavní náplní činnosti Asociace je hájení zájmů a zastupování společných a specifických zájmů a potřeb svých

členů. Výkonná rada a dozorčí rada se aktivně podílely na realizaci a tvorbě školské politiky v oblasti přípravy na povolání, tedy v oblasti velmi složité a problematické nejen z hlediska vlastní výuky, ale i z pohledů koncepčních, ekonomických, z pohledu trhu práce atd. Asociace formulovala zájmy svých členů a prosazovala je v součinnosti s příslušnými institucemi státní správy a samosprávy.

Pro ilustraci Ing. Kot rámcově přiblížil některé akce, které výkonná a dozorčí rada, popř. někteří její členové absolvovali.

- 15. ledna 2004 se zabývali přípravou Programového prohlášení (nejdůležitější body – řešení problematiky ŠS, jak po stránce získání dotací, tak po stránce jejich další existence, vývoj situace ŠS v jednotlivých krajích).
- Existence sítě středních škol – trvalé vzdělávací základny MZe ČR a její spolupráce s Ústavem zemědělských a potravinářských informací.
- Projednání vzniku jakési poradní akreditační komise, která by spolupracovala s MŠMT ČR při projednávání vzniku nových studijních a učebních oborů na školách, a dále by se zabývala akreditací vzdělávacích programů pro potřeby členů Asociace.
- Zřízení webových stránek ve spolupráci s ÚZPI.
- Spolupráce s ministerstvem zemědělství, s ministerstvem školství, Agrární komorou, ÚZPI, Národním ústavem odborného vzdělávání ... atd.
- Mezinárodní spolupráce.
- Koordinace činností jednotlivých krajských rad.
- Organizace prezentačních akcí a regionálních soutěží.
- Odborná publikační činnost, spolupráce při vydávání časopisu Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola.
- Činnost odborných komisí a jejich sestavení:
 - komise školních statků pod vedením Ing. Benešla
 - komise účelovosti pod vedením Ing. Ramzera
 - komise pedagogická pod vedením Ing. Husy
 - komise ekonomická pod vedením Ing. Kábeleho

Dvakrát proběhlo jednání ekonomické komise (24. 3. 2004 a 16. 8. 2004), které se zabývalo obligátními problémy školních statků – tzn. nezbytnou výší minimálních dotací na provoz jednotlivých ŠS, způsobem převodu těchto zařízení na obchodní společnosti atd.

Druhé jednání výkonné rady a dozorčí rady se uskutečnilo 7. 4. 2004 na SZeŠ v Rakovníku, kde současně probíhala celostátní soutěž odborných dovedností studijního oboru Agropodnikání. Jednání se rovněž zúčastnili 3 pracovníci odboru školství Středočeského KÚ. Projednávaly se návrhy loga Asociace, které předložila paní Mgr. Floriánová, ředitelka veterinární školy v Kroměříži, dále zprávy

účastníků pozvaných na konferenci Združenia pracovníkov poľnohospodárskych, lesníckych a potravinárskych škôl a školských hospodárstiev v SR, zprávy účastníků jednání s ředitelem odboru středních škol MŠMT ČR panem Ing. Šrámkem.

Následné jednání rad se konalo 24. června 2004 v Humpolci. Jednotliví členové podali informace z vývoje tzv. harmonizace školství v jednotlivých krajích včetně vývoje školních statků. Byla projednána spolupráce s NÚOV, spolupráce s nakladatelstvím CREDIT, zastoupené panem Blechou (vydávání odborných učebnic). Zástupci ÚZPI informovali o aktivitách v oblasti vzdělávání, o projektech a koncepci poradenství. Rovněž byla projednána spolupráce s Agrární komorou ČR.

Poslední plánované zasedání výkonné rady a dozorčí rady proběhlo 6. a 7. října v SOŠ a SOU ve Frýdlantu v Čechách. Jednání se zúčastnil pan senátor Sobotka a zástupkyně hejtmána pro školství Ing. Bartoňová. Na škole současně probíhala olympiáda mladých zemědělců, kteří soutěžili v odborných vědomostech a praktických dovednostech. Kromě žáků našich zemědělských škol se olympiády zúčastnili i žáci z německé školy BWO Roseinhain. Součástí jednání byla informace o situaci ve školství Libereckého kraje a bylo příjemné se dozvědět, že si tento kraj zemědělských škol považuje, ba přímo je tak trochu hýčká. K optimalizaci přistupuje velmi zodpovědně – ne tak jako některé jiné kraje.

Kromě těchto pravidelných jednání rad pracoval každý člen individuálně popř. v různých skupinách v kontaktu s poslanci, senátory i představiteli krajů ve prospěch našich věcí, např.:

- 10. 2. jednání předsedy a místopředsedy výkonné rady s Ing. Šrámkem
- 14. 4. jednání předsedy a dvou členů s náměstkem ministra MZe ČR Ing. Venerou
- 21. 4. jednání předsedy a jednoho člena s ministrem Palasem
- 13. 5. v Litomyšli v rámci soutěže zemědělských škol na národní výstavě hospodářských zvířat se uskutečnilo jednání předsedy Asociace s místopředsedou zemědělského výboru Ing. Zgarbou
- 25. 5. jednání předsedy Asociace na kongresu ke školství v Kroměříži se zástupcem hejtmána pro školství panem Hanačíkem
- jednání předsedy výkonné rady a dvou členů v Parlamentu ČR s Ing. Venerou a Ing. Zgarbou
- jednání předsedy a místopředsedy s dr. Kriegem (MŠMT ČR) na SOŠ veterinární v Hradci Králové-Kuklenách

Na závěr Ing. Kot poděkoval všem členům výkonné rady a dozorčí rady za celoroční odvedenou práci, poděkoval tajemnici Asociace paní Zachové a všem těm kolegyním a kolegům i pracovním partnerům, kteří s Asociací spolupracovali a podporovali ji.

Vystoupení hostů

Ing. Majerníková, zástupkyně slovenského ministerstva školství, představila odbor odborného vzdělávání, problematiku nových maturit, v rámci vyhlášky o stipendiích informovala o stipendiích pro střední školy a seznámila přítomné s problematikou školského zákona na Slovensku.

Ing. Cibík, předseda Združenia pracovníkov poľnohospodárskych, lesníckych a pľavinárskych škôl a školských hospodárstiev v SR, hovořil o problematice jejich Sdružení, o přípravě sloučení s Asociací SOU i o aktivní spolupráci s našimi školami a Asociací.

Ing. Gočálová, z odboru výzkumu, vzdělávání a zkladatelské činnosti MZe ČR informovala o dotačním titulu školní závody 9.E (kromě SOU i pro SOŠ a VOŠ), v r. 2005 bude dotační titul 9.E i pro žáky 4. ročníků. Upozornila na zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací, které jsou na webových stránkách ministerstva. *(Podrobnější informace jsou součástí samostatného článku na str. 9.)*

Ing. Coufalík z Národního vzdělávacího fondu seznámil s Národní agenturou programu Leonardo da Vinci, hovořil o čerpání evropských fondů, vybídl k většímu využívání možností evropského programu (projekty mobility – odborná praxe v cizině, zlepšení odborných i jazykových znalostí žáků, větší rozhled). Informace o zapojení do těchto projektů poskytuje Ing. Vošahlíková, vlastní tvorba pilotních projektů je náročnější. Termín pro předložení návrhu projektu mobility je 11. 2. 2005, více informací na www.nvf.cz/leonardo

Ing. Kaše z Ústavu zemědělských a potravinářských informací představil spolupráci se školami trvalé vzdělávací základny i se školami ostatními. Školy měly možnost se podílet mj. na kurzu školení školitelů, kurzu pro obecné zemědělské činnosti, kurzu ENVIRO; připomněl vyhlášení témat na vzdělávací projekty, důležitost celoživotního vzdělávání.

Národní ústav odborného vzdělávání zastupoval Ing. Hradil, který hovořil o řešení projektů, o tvorbě rámcových vzdělávacích projektů a nabídl spolupráci na projektu Leonardo da Vinci.

Zprávy jednotlivých komisí

Komise školních hospodářství

Ing. Beneš, Školní statek Opava

- existuje 37 školních hospodářství při SOŠ a SOU
- požadavek o příspěvek Kč 43 mil. prostřednictvím pracovišť MZe ČR
- pouze příspěvek Kč 22 mil.
- přeměna ŠS na s. r. o. – v jednání
- návrh na vytvoření krajské transformační komise na přeměnu ŠS

Komise pedagogická

Ing. Červený, SOŠ, SOU a U Humpolec

- vydávání učebnic
- příprava pedagogických dokumentů
- jednání s nakladatelstvími CREDIT a PROFIPRESS
- projekty, které předchází řešení – adaptabilní školy
- školské zákony
- vzdělávání ředitelů škol a pedagogických pracovníků
- spolupráce s KP ČZU, časopisem ZPŠ, ÚZPI a NÚOV

Komise účelovosti

Ing. Ramzer, SOŠ, SOU, OU, U a PŠ Frýdlant

- webové stránky a organizaci soutěží
- poskytovatelem webových stránek ÚZPI

Ing. Majerníková seznámila posluchače s problematikou středních odborných škol na Slovensku

Diskuze

Diskuzní příspěvky a dotazy k hostům se dotýkaly především normativů, tvorby rámcových vzdělávacích programů, jejich vlivu na mistry odborného výcviku, vládního nařízení o vyučovací povinnosti, instruktorů autoškol, bakalářského studia i školského zákona.

Úkoly pro členy Asociace

- získávání nových členů Asociace (i z neškolských zařízení např. zemědělské ústavy)
- pedagogická komise zajistí pořádání cyklu přednášek k novému školnímu zákonu a k prováděcím vyhláškám
- výkonná rada zajistí podporu soutěží odborných dovedností studijních i učebních oborů
- ekonomická komise se bude podílet na metodice financování jednotlivých normativů pro učební i studijní obory
- výkonná rada zajistí vzájemnou výměnu zkušeností z provozování škol (např. odměny ředitelů, zařazení do platových tříd, informace o optimalizaci škol v rámci krajů)

- nejméně 1× za rok se budou setkávat členové Asociace v rámci kraje
- komise školních statků bude sledovat vývoj problematiky školních statků v jednotlivých krajích a podporovat formu jejich existence, která by umožňovala získávání dotací
- předseda asociace zajistí navázání spolupráce s radou zástupců hejtmánů jednotlivých krajů
- hledat posílení objemu finančních prostředků z více zdrojů v rámci Asociace i mimo ní (granty apod.)
- předseda a místopředseda budou jednat s CZESHA
- výkonná rada projedná s MŠMT ČR zařazování nástavbových oborů SOU do sítě škol
- do konce listopadu 2004 zajistí členové, předseda a místopředseda rozbor normativů a následné jednání na MŠMT ČR
- projednat vládní nařízení o vyučovací povinnosti instruktorů autoškol, učitelů praktického vyučování, učitelů odborného výcviku
- do 10. 1. 2005 zaslat termíny pořádaných akcí a jednotlivé požadavky na příspěvek pro pořádání soutěží na asociace@pel.cz

(z podkladů Asociace)

Předseda Asociace Ing. Kot (vlevo) a člen výkonné rady Ing. Ramzer zahájili zasedání valné hromady

Člen výkonné rady Ing. Červený a tajemnice Asociace paní Zachová sledují jednání

ŠKOLY A REZORTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

V roce 2001 byla přijata koncepce rezortního odborného vzdělávání, která je podrobněji stanovena ve směrnici ministerstva zemědělství z r. 2002 o dalším odborném vzdělávání v rezortu MZe ČR. Jedním z prvních kroků realizace této směrnice bylo vytvoření trvalé vzdělávací základny. Jde o vybrané střední a vyšší odborné školy, které se podílejí na rezortním odborném vzdělávání, tzn. realizují vzdělávání

dospělých v rezortu ministerstva zemědělství. (ZPŠ č. 1, roč. 65/2002–3) Z původních 46 vybraných škol stoupl jejich počet na 51.

Kromě individuálních kontaktů jsou představitelé škol jednou ročně zvány na pracovní schůzku se zástupci Ministerstva zemědělství ČR, Ústavu zemědělských a potravi-

nářských informací (ÚZPI) i dalších organizací. Účelem setkání a spolupráce je vzájemně se informovat o novinkách, změnách, potřebách a možnostech na obou stranách.

Po loňské schůzce na šumavském Zadově se v letošním školním roce jednání ředitelů a zástupců škol trvalé vzdělávací základny uskutečnilo 18. listopadu v prostorách Střední odborné školy v Humpolci, den před valnou hromadou Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru.

V půldenním programu vystoupili: Mgr. Březina, ředitel humpolecké školy, seznámil přítomné s novým subjektem školy (sloučení 4 škol) a podpořil setkání; PhDr. Píchová, vedoucí oddělení vzdělávání ministerstva zemědělství, připomněla především změny v legislativě; Ing. Nekvasilová, zástupkyně Agrární komory ČR, představila organizaci jako mezičlánek mezi školami a praxí; Ing. Kaše, zástupce

ředitele odboru, informoval o činnosti ÚZPI a moderoval celý program; Ing. Vondruška, vedoucí oddělení vzdělávání, podrobně popsal aktivity svého oddělení v rámci ÚZPI; Ing. Šilhová, vedoucí oddělení informačních služeb ÚZPI, představila vzdělávání pomocí e-learningu; Ing. Matoušek, z oddělení vzdělávání MZe ČR, shrnul vývoj spolupráce se školami v nejrůznějších oblastech; Ing. Sládek, ředitel Úseku potravinářských výloh ministerstva, obeznámil posluchače především s koncepcí potravinářského průmyslu; doc. Slavík, vedoucí katedry pedagogiky, poděkoval školám za spolupráci a informoval o akreditacích katedry.

Podrobnější přehled jednotlivých vystoupení přineseme v následujícím čísle.

Setkání využili představitelé škol i pro další rozhovory a diskuze.

akr

UZNÁVÁNÍ ODBORNÝCH KVALIFIKACÍ

Od vstupu České republiky do EU vstoupil v platnost zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států EU a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace).

Některá zemědělská povolání spadají do skupiny **Regulovaných povolání nebo činností**. Těmi se rozumí taková povolání nebo činnost, pro jejichž výkon jsou právními předpisy členského státu EU předepsány určité požadavky, bez jejichž splnění nemůže osoba toto povolání či činnost vykonávat (např. stupeň a obor vzdělání, praxe, bezúhonnost, zdravotní způsobilost...).

MZe ČR je uznávacím orgánem pro zemědělská regulovaná povolání. Jsou to například zemědělský podnikatel, rostlinolékař, inseminální technik, projektování pozemkových úprav a mnoho jiných. V resortu zemědělství je jich celkem 34. V ČR je celkem 485 regulovaných povolání.

Zákon č. 18/2004 Sb., zmocnil centrální úřady k vydání prováděcích předpisů. Ministerstvo zemědělství vydalo vyhlášku č. 213/2004 Sb., kterou se stanoví seznam teoretických a praktických oblastí, který tvoří obsah vzdělání a přípravy požadovaný v ČR pro výkon regulované činnosti v rámci působnosti MZe ČR. V příloze vyhlášky je uveden

seznam regulovaných povolání a u každého povolání je stanoven požadavek odborných teoretických znalostí a praktických dovedností. Jsou zde uvedeny také instituce, které spolupracují v řízení na uznávání odborné kvalifikace.

V případě zájmu příslušníka EU o výkon zemědělského regulovaného povolání v ČR je nutno vyplnit dotazník a předložit jej s požadovanými doklady na MZe ČR odboru výzkumu, vzdělání a zakladatelské činnosti, který posoudí předložené doklady o kvalifikaci a do 90 dnů vydá rozhodnutí, zda kvalifikaci uzná či nikoli.

Na internetových stránkách ministerstva zemědělství www.mze.cz v sekci „Další aktivity“ pod odkazem „Regulovaná povolání“ je zveřejněn seznam regulovaných povolání, vyhláška č. 213/2004 Sb., postup žádání o uznání odborné kvalifikace a formulář žádosti o uznání odborné kvalifikace.

Od vstupu České republiky do EU je největší zájem o uznání regulovaného povolání „zemědělský podnikatel“, a to především od občanů z Holandska, Rakouska, Německa, Švýcarska, Belgie a Itálie.

Ing. Ludmila Gočálová
Mgr. Jakub Novotný
MZe ČR

MONITORING AKTIVIT ŽÁKŮ

S přibývajícím odpovědností žáků za využívání vlastního volného času přibývá problémů, které se týkají kvality a organizace volného času. Ke zmapování situace přispěl výzkum realizovaný v rámci doplňujícího pedagogického studia na katedře pedagogiky ČZU v Praze. Cílem výzkumu bylo ukázat učitelům středních zemědělských škol a učiteli, jak jsou jejich žáci zaměstnáni studiem, přípravou do školy a jak kvalitně využívají svůj volný čas.

Výzkum se uskutečnil ve školním roce 2003/04. Použitou metodou pro získání dat byl anonymní dotazník, který učitelé (posluchači doplňujícího pedagogického

studia – DPS) využili k dotazníkovému šetření ve svých třídách. Učitelé se nepodíleli jen na sběru dat, ale také na jejich zpracování. Zmapování situace tedy nebylo jediným cílem výzkumu, ale jeho provedení sledovalo cíl – naučit posluchače DPS realizovat pedagogické šetření ve škole a zpracovávat získaná data. Samotný návrh dotazníku byl připravován kolektivně v rámci výuky posluchačů.

Podobu dotazníku zveřejňujeme pro případ, že by některého čtenáře problematika zaujala a chtěl by zjistit situaci ve své třídě nebo škole.

Anonymní dotazník – průzkum životního stylu

Doplňte pohlaví a věk:

Napište, kolik času věnujete týdně uvedeným činnostem: poznámka: týden má 168 hodin (7 × 24 hodin)	Počet hodin
Školní docházce	
Cestování do školy	
Studiu (přípravě do školy)	
Domácí práci (úklid, nákupy, příprava pokrmů, pomoc rodině ...)	
Spánku	
Sportu	
Práci s počítačem ve volném čase	
Sledování televize	
Četbě knih	
Četbě časopisů	
Četbě novin	
Návštěvám divadla, koncertů, kina	
Návštěvám taneční zábavy či diskotéky	
Poslechu hudby	
Pobyty v restauraci či klubu	
Kouření	
Práci s výtvarným	
Lelkování	
Jiné činnosti, která zde není uvedena (uvedte které)	
Celkem	168

Zmíněný výzkum byl realizován na 21 školách. Dotazník vyplnilo 316 žáků ve věku 15–19 let. Z uvedeného počtu respondentů bylo 173 chlapců a 143 děvčat. Úkolem žáků při vyplňování dotazníku bylo zamyslet se nad svým denním režimem, uvědomit si, kolik času tráví ve škole, doma a jinde a jaká je skladba jejich činností během dne. Pro vyplnění dotazníku bylo třeba, aby žáci dobu jednotlivých činností kvantifikovali a přepočítali na týdenní časový režim. Celkovým limitem pro jejich týdenní harmonogram byla doba 168 hodin (7×24 hodin). Aplikace dotazníku měla ještě jeden význam, a tím byla sebereflexe každého žáka, jak nakládá se svým časem. Stručně řečeno – jak žije.

Výsledky výzkumu bylo možné separovat podle pohlaví i věku a následně srovnávat. Na tomto místě jsou zveřejněny průměrné hodnoty celého souboru – údaje pro orientaci těch učitelů, kteří by chtěli podobný monitoring podniknout ve své třídě.

Průměrná délka vyučování na středních školách a učilištích je podle dotazníků vyplněných žáky 32 hodin týdně. Samostudiu a přípravě do školy se žáci věnují týdně průměrně 4,5 hodiny. Přejížděním do školy tráví žáci průměrně 7,5 hodiny týdně. Domácím povinnostem (úklid, nákup, příprava pokrmů, pomoc rodině...) se věnují v průměru týdně 4 hodiny. Počítač využívají žáci ve volném čase průměrně 2,5 hodiny za týden. Počet hodin věnovaných sledování televize klesá s rostoucím věkem žáků. Průměrně sledují středoškoláci TV 11 hodin týdně. Sportují průměrně 6 hodin za týden. V divadle, kině či na koncertě tráví čas

středoškoláci průměrně 0,5 hodin týdně (nizký aritmetický průměr je dán absencí některých respondentů na činnostech tohoto typu). Rozhovorem bylo následně zjištěno, že příčinou neúčasti žáků na kulturních akcích jsou i finanční důvody. Poslechu hudby se věnují všichni respondenti, a to průměrně 14 hodin týdně. Četbě knih se řada respondentů ve svém volném čase nevěnuje, průměrem je 1,5 hodiny četby knih týdně a 1 hodina četby časopisů. Noviny čtou více chlapci (ale nejenom chlapci) – průměrně 0,5 hodiny týdně. Na diskotékách nebo tanečních zábavách tráví středoškoláci průměrně 3 hodiny svého volného času za týden. Průměrně 6 hodin týdně vyhrazuje středoškoláci pobytu v restauraci nebo klubu. Průměrně 2 hodiny času během týdne středoškolák prokouří. Někteří respondenti zejména z vyšších ročníků uvedli v dotazníku, že se věnují ve volném čase i práci s výtvarkem. Průměrná délka zaměstnanosti všech respondentů je 1 hodiny týdně. Průměrně se žáci věnují 9 hodin týdně jiné činnosti, než bylo uvedeno v dotazníku a tuto činnost většinou nespecifikovali. K lelkování se přiznalo 96 % respondentů. Průměrná doba lelkování je během týdne 3,5 hodiny. Zbytek času je věnován spánku.

Zmapováním časových harmonogramů žáků bylo i částečně monitoringem jejich životního stylu. Zjištěné údaje jsou pro učitele, kteří se výzkumu zúčastnili, podkladem pro výchovnou strategii s cílem podnítit u žáků zájem o sebevzdělávání, sport a takové aktivity, které by vedly k podpoře smysluplného bytí v době dospívání.

PhDr. Radmila Dytrtová, CSc.
Katedra pedagogiky ČZU v Praze

INFORMAČNÍ CENTRUM EVROPSKÉ UNIE

při Delegaci Evropské komise v České republice

Při schvalování krmivových přísad je na prvním místě nezávadnost

V listopadu byl slavnostně zahájen provoz Referenční laboratoře Společenství (CRL), jejímž úkolem bude schvalovat krmivové přísady. Laboratoř sídlí v belgickém městě Geel. Krmivové přísady se do krmiv přidávají za účelem zvýšení produktivity nebo zlepšení zdravotního stavu zvířat. Před schválením musí všechny krmivové přísady projít vyhodnocením nezávadnosti, které provádí Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA). Laboratoř CRL bude vyhodnocovat analytické metody navrhované ke zjišťování

přítomnosti krmivových přísad. Jako Referenční laboratoř Společenství pro krmivové přísady bylo navrženo a schváleno Společné výzkumné středisko (JRC) Evropské komise, které působí při Ústavu pro referenční materiály a měření (IRMM) v Geelu.

Vyhlášení ceny Marie Curie za rok 2004: Odměna za vynikající výsledky v evropském výzkumu

Evropská komise ve Varšavě vyhlásila vítěze soutěže o Cenu Marie Curie za rok 2004, která je spojena s finanční odměnou ve výši až 50 000 eur. Tato částka bude rozdělena

mezi pět vynikajících evropských výzkumných pracovníků. Ceny Marie Curie se udělují jako ocenění vynikajících výsledků dosažených výzkumnými pracovníky, kteří požívají podpory ze strany různých programů EU. Cena přispívá k posílení vědecké dráhy a k mezinárodnímu věhlasu laureátů.

Descartova cena EU za rok 2004 je oceněním vynikajících výsledků v oblasti vědy

Komisař EU pro vědu a výzkum Janez Potočnik udělil začátkem prosince Descartovu cenu EU za mimořádné výsledky v přeshraničním výzkumu v oblasti biologie a fyziky. Cena byla udělena dvěma týmům s celoevropskou působností. První oceněný tým dosáhl převratných výsledků v oblasti kvantové kryptografie, druhý tým přispěl k hlubšímu pochopení mitochondrické DNA. Novou Descartovu cenu EU za vědeckou komunikaci získalo pět osobností za svůj mimořádný přínos při popularizaci vědy a techniky mezi evropskými občany. Slavnostní ceremoniál probíhal

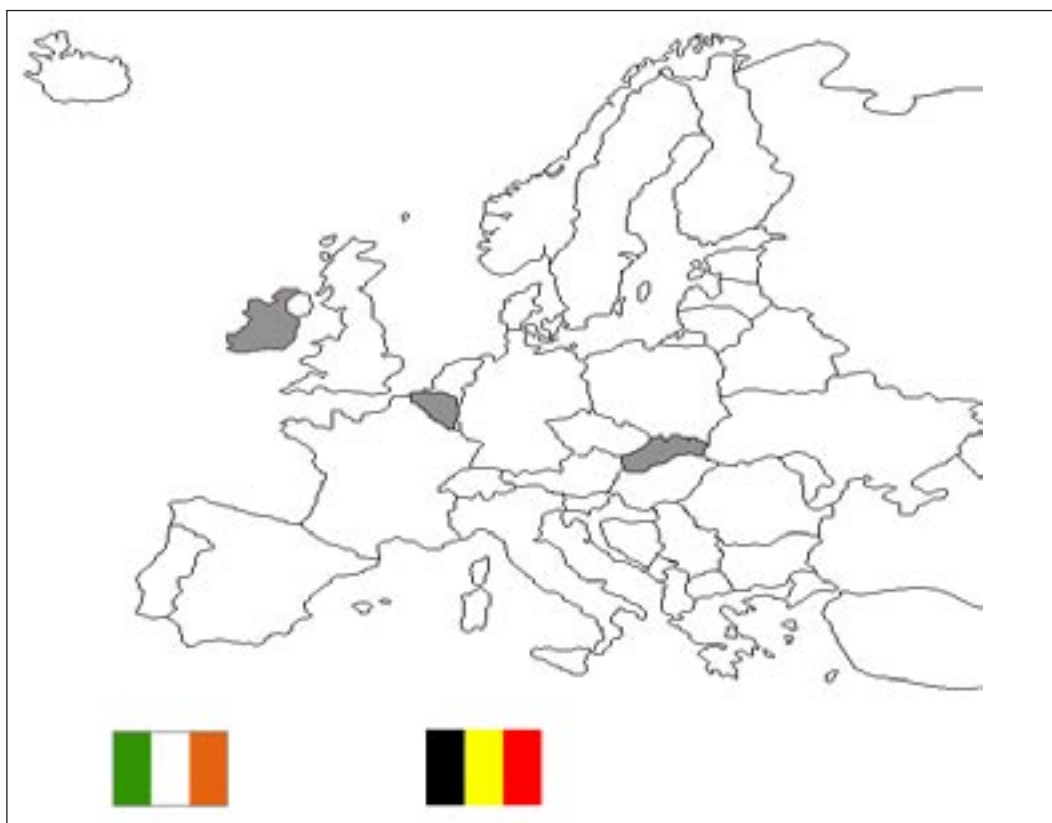
v nádherném historickém prostředí Pražského hradu za účasti prezidenta ČR.

Chemické znečištění: EU ratifikovala Stockholmskou úmluvu o POP

EU zvýšila úsilí k eliminaci nejnebezpečnějších chemických látek na světě. Ratifikovala Stockholmskou úmluvu o perzistentních organických znečišťujících látkách (POP). Úmluva představuje dosud nejvýznamnější celosvětové úsilí o zákaz toxických chemických látek. Legislativa EU již všechna ustanovení úmluvy zakotvuje. Tím, že se stala smluvní stranou úmluvy, však může Evropská unie prosazovat její efektivní realizaci po celém světě a umožňuje jí to zasazovat se o zařazení dalších látek do celosvětového zákazu. POP jsou toxické, v životním prostředí přetrvávají po generace, jsou schopny přenosu na velké vzdálenosti a kumulují se v lidském i zvířecím těle. Jsou široce využívány v průmyslu a jako pesticidy. Stopy těchto látek lze nalézt u lidí a zvířat po celém světě.

PROJECT PARTICIPANTS FROM ABROAD

PROJEKT E - PALS

Projekt E-PALS (Európski priatelia) má za úlohu nahradiť veľmi dobrú spoluprácu našej školy s belgickou školou v STARBROECKU, s ktorou bývalé Stredné odborné učilište a neskôr Združená stredná škola poľnohospodárska v Liptovskom Mikuláši spolupracovala v rámci projektu SOKRATES dlhé roky.

Hlavné ciele nového projektu spočívajú v komunikácii našich študentov so študentami zahraničných škôl:

CLONAKILTY COMMUNITY	KTG GITO	KONINKLIJK ATHENEUM
COLLEGE	MERELBEKE	MERKSEM
ÍRSKO	BELGICKO	BELGICKO

Komunikácia je riešená modernou formou s využitím INTERNETU cez vymenené e-mailové adresy študentov

škôl zapojených do projektu. Aj napriek tomu, že Internet nie je bežnou súčasťou domácich počítačových zostáv, naši študenti sa do projektu zapojili v počte 52. Pomerne vysoký záujem zo strany našich študentov je aj výsledkom ľahkého prístupu k Internetu nielen v dvoch odborných učebniach, ale aj prístupom cez periférnu vonkajšiu internetovú jednotku. Pomocou nej je možné každú prestávku priamo na chodbe využívať počítače aj pre projekt E-PALS.

Hlavným zmyslom projektu je zoznámiť sa s touto netradičnou formou, s osobitosťami života euroobčanov mladej generácie v uvedených krajinách. Takto získané informácie sa spracujú do propagačnej brožúrky v anglickom jazyku a spoločného videofilmu aj s využitím Internetu.

**Za účastníkov projektu
Martina Mojšová a Katarína Fáberová
ZŠŠP Liptovský Mikuláš**

NAŠI ARANŽÉŘI NA SOUTĚŽÍCH

Žáci oboru Květinářské práce – květinářské a aranžérské práce SOU a OU Opočno se pravidelně účastní soutěží mladých aranžérů. Letos naši školu reprezentovaly žákyně druhého ročníku Andrea Dytrychová, Monika Petrovová a Karolína Kieslerová pod vedením paní mistrové Evy Hyjánkové.

Začátkem října se děvčata zúčastnila celostátní soutěže „Kopidlenský kvítek“. Soutěžními úkoly bylo vytvoření věnečku na téma „Čas dušičkový“ a překvapení – dárková přízdoba láhve s vínem.

O měsíc později (11. listopadu) se dívky vypravily do Soběslavi v jižních Čechách na soutěž „Soběslavská růže“. Ta je určena pro mladé aranžéry z odborných učilišť a praktic-

kých škol. Soutěž byla zaměřena na vazačské a aranžérské práce z přírodních materiálů. Účastníci museli soutěžit ve všech třech disciplínách, každý úkol se hodnotil zvlášť a celkově byli hodnoceni jednotlivci i tříčlenná družstva. Dvě práce byla na téma přízdoba slaměného klobouku a přízdoba obilného snopu, třetím úkolem bylo vytvoření panelu na téma „Báječné prázdniny“. Klobouk, sušené květiny a veškerý další materiál si zajišťovali soutěžící sami. Obilné snopy dodala pořádající OU a PrŠ Soběslav.

I když se děvčata neumístila na předních místech, přesto se v těžké konkurenci neztratila.

Ing. Jiří Mlateček
SOU a OU Opočno

Monika, Karolína a Andrea se svými klobouky

Monika Petrovová nad obilným snopem

PRE RADOŠŤ, ZDRAVIE, KRÁSU A ÚŽITOK

Environmentálne zamyslenia pri príležitosti konania 10. výstavy ovocia, zeleniny, aranžovaných kvetín, húb a bonsajov v SPOŠ Michalovce

K myšlienke organizovať výstavy ovocia, zeleniny, zvierat a poľnohospodárskych produktov v našej škole nás viedlo viac ako pred desiatimi rokmi niekoľko racionálnych dôvodov:

– byť predvojom v propagovaní výsledkov poľnohospodárskej výroby, výrobkov a plodov trpezlivej práce pestovateľov, chovateľov, pedagógov a žiakov školy

- prehľbovať a upevňovať uvedomelejší vzťah žiakov a návštevníkov k živej prírode (rastlinám, zvieratám) a k práci poľnohospodára
- zabezpečovať intenzívnu výmenu odborných skúseností vystavovateľov prostredníctvom exponátov a osobným kontaktom
- vyvolávať prirodzený záujem žiakov základných škôl v okrese o štúdium na našej škole

Pôvodná myšlienka bola v priebehu minulých rokov obohatená o nadväznosť na organizovanie oblastných výstav drobných zvierat v spolupráci so SZCH a o súbežné usporiadanie Dňa otvorených dverí v škole.

V posledných rokoch sme rozšírili každoročné výstavy o medzinárodné súťaže so spriatelnenými odbornými školami podobného zamerania v zahraničí. Tým dostali jesenné aktivity našej školy verejno-spoločenský charakter a medzinárodný rozmer.

Jubilejná 10. výstava ovocia, zeleniny, drobných hospodárskych zvierat, kvetov, húb a bonsajov sa uskutočnila v dňoch 1. – 3. októbra 2004

Predstavovala sériu environmentálnych aktivít, keďže bola úzko prepojená s medzinárodnou súťažou Mladých poľnohospodárov a tesne po nej sa naša škola zúčastnila paralelnej súťaže v Maďarskej republike a súťaže mladých bonitérov zvierat v Čaklove.

Samotná výstava prebehla v znamení úvodného hesla „pre radosť, zdravie, krásu a úžitok“ a bola poznamenaná bohatosťou a rozmanitosťou exponátov.

Výstavná expozícia krúžkov mladých pestovateľov a chovateľov predstavovala vyše 300 exponátov ovocia a zeleniny najrôznejších druhov, odrôd a kultivarov. Početní podnikatelia doplnili expozíciu o rozličné vzorky viniča hrozno-rodého, kapusty, tabaku a iných plodín. Expozíciu rastlinných produktov sme obohatili o huby, bonsaje a kaktusy. Veľmi osviežujúco pôsobili na návštevníkov vkusné vence aranžované z kvetov. Všetky exponáty doslova dýchali sviežosťou, vôňou zeme, chleba a obilia. Medzi exponátmi si mohol každý nájsť atraktivity ktoré ho zaujímali.

Mimoriadne pestrá bola ponuka živočíšnych exponátov, ktorú predstavovalo vyše 100 vystavovaných zvierat domáceho chovateľského krúžku SPOŠ a vyše 300 exponátov slovenského zväzu drobnochovateľov. Boli vystavované rozličné plemená vodnej a okrasnej hrabavej hydiny, úžitkové, okrasné a športové plemená holubov. Králiky reprezentovali veľké, stredne veľké a malé plemená. Nechýbali

ani exponáty bažantov, exotického vtáctva a srnčej zveri. Drobnochovatelia sa prezentovali predovšetkým veľkými a strednými plemenami králikov a plemenami veľkej hydiny ako i ostatnými uvedenými druhmi a plemenami

Vystavované rastliny a zvieratá tvorili jadro výstavy, ale atrakciu predstavovali jazda na školských poníkoch, akvarijné rybičky i korytnačky. Žiakov základných škôl okrem uvedeného zaujali aj veľké hospodárske zvieratá – prasiatka, ovce, teľatá a kozy zo Školského majetku. Nemalý záujem detí vyvolalo aj pozorovanie mikroskopických preparátov a vybavenie našich odborných učební.

Zahraniční účastníci, učitelia i žiaci boli fascinovaní bohatosťou a pestrosťou vystavovaných exponátov, vybavením telocvičného areálu a celkovou úrovňou výstavy.

Desiata výstava sa stretla s masovým záujmom účastníkov, pričom výstavy sa zúčastnili nielen všetky základné a materské školy z mesta Michalovce, ale aj široká chovateľská a pestovateľská verejnosť. Naše exponáty vzhľadom s veľkým záujmom vyše 5000 návštevníkov. Samotná výstava bola ukázkovou environmentálnou pobytovou akciou, ktorá pôsobila svojim prirodzeným živým potenciálom na myslenie žiakov a účastníkov.

Úsilie a snahu učiteľov a žiakov školy ocenili svojou prítomnosťou aj predseda Matice slovenskej pán Marikuš, podpredseda matice slovenskej za okres Michalovce pán Eštok, vedúci odboru životného prostredia pri OÚ v Michalovciach pán Zolovčík a zástupcovia mesta a okresu ako i dr. Hajduk z regionálnej veterinárnej správy. Vzácni hostia vyjadrili príjemné prekvapenie z celkovej úrovne a organizácie výstavy.

Naše poďakovanie patrí aj viacerým sponzorom, ktorí finančne a materiálne podporili zdarný priebeh tejto akcie.

Nemenej významné boli aj dve medzinárodné nadväzujúce **súťaže Mladých poľnohospodárov**. Deň pred výstavou sa uskutočnila domáca súťaž, v ktorej súťažiaci preukázali veľmi dobré pestovateľské a chovateľské vedomosti a zručnosti. Súťažili družstvá spriatelnených stredných poľnohospodárskych škôl z Leska (Poľsko), Nyiregyházy (Maďarsko), Livady (Rumunsko) a domácej školy v nasledujúcich disciplínach:

1. priradovanie semien k príslušným rastlinám
2. určovanie pohlavia drobných hospodárskych zvierat
3. značkovanie hydiny a obrúčkovanie holubov
4. zatriedovanie zeleniny a ovocia
5. váženie prasiatok

Najúspešnejšie v súťaži bolo domáce družstvo v zložení P. Ďurík, J. Ďurík, P. Hrabovský a E. Sabolová, ktorí obsadili prvé miesto. Na druhom mieste sa umiestnilo súťažné družstvo z Maďarska a na treťom družstvá z Poľska a Rumunska. Uvedené domáce družstvo zopakovalo svoj úspech aj v nasledujúcej odbornej súťaži v Maďarskej Nyiregyháze, keď zabodovalo najmä pri príprave národných jedál a ručnom odzrňovaní kukuričných klasov a obsadilo prvé miesto.

Sme presvedčení, že takéto aktivity nielen osviežujú výchovno-vyučovací proces, ale plnia i ďalšie environmentálne a spoločenské ciele. Styk so živým materiálom a vzťah

poľnohospodára k nemu je nevyhnutný a virtualizovanie skutočnosti počítačmi môžeme v poľnohospodárstve nahraďovať len do určitej miery!

Výstavy a súťaže predstavujú vzácne prepojenie poľnohospodárskej teórie s praxou, prehľbujú vzťah k živej prírode a utužujú medzinárodnú solidaritu nám blízkych partnerov v odbornom zameraní. Je to správna cesta výchovného pôsobenia školy a prezentácie práce poľnohospodárov v zemplínskom regióne, v ktorej hodláme pokračovať i v nasledujúcich rokoch.

Ing. Jaroslav Ivančík
SPOŠ Michalovce

VÁNOČNÍ POHODA

O víkend 4.–5. prosince 2004 panovala v areálu SOU a OU Opočno opravdu vánoční atmosféra. Všude zněly vánoční písničky, vonělo cukroví a svíčky. Opět se mnoho návštěvníků přišlo podívat na 8. ročník výstavy „Vánoce v Opočně“.

Mohli obdivovat nejenom krásnou výzdobu, na které se podíleli žáci společně se zaměstnanci učiliště, ale také si vybrat z pestré nabídky výrobků vystavovatelů a prodejců z Opočna a blízkého okolí. Bylo možné zakoupit např. svíčky, keramiku, květiny a jiné vánoční dárky.

V sobotu v rámci „Dne otevřených dveří“ předváděli žáci aranžérských, kuchařských, farmářských a opravářských oborů své umění, kterému se naučili na naší škole. Zájemci o studium získali podrobné informace. Na klubovně se celý den promítaly fotografie z různých soutěží a akcí, kterých se naše škola zúčastnila.

Výstava podle spokojenosti příchozích opět splnila svůj účel – nabídla klid a pohodu, které se v této předvánoční době někdy nedostává.

ml

Na fotografiích záběry z výstavy a z prezentace našich žáků

STREDNÁ POĽNOHOSPODÁRSKA ŠKOLA A ŠTUDENTI Z NÓRSKA

Čas ide rýchlo a neúprosne. Len pred polrokom sme sa lúčili so študentmi z Nórska, ktorí navštívili našu školu po prvý krát a opäť sme privítali ďalších študentov na pôde našej školy. Sme veľmi radi, že sa im na Slovensku páči. Študenti boli u nás v termíne od 12. októbra do 24. novembra 2004. Ak si prepočítame, je to 6 týždňov. Na každý deň, bez ohľadu či bol pracovný alebo voľný, sme zabezpečili pre nich činnosť. Študenti vykonávali prax v poľnohospodárskych a potravinárskych podnikoch spolu s našimi študentmi. Formou exkurzií navštívili známe potravinárske pod-

niky v okolí, oboznámili sa s bohatou históriou a kultúrou Spiša a zároveň boli nadšení krásami prírody.

Touto cestou chcem poďakovať všetkým, ktorí pomohli a vyšli v ústrety pri organizácii a zostavovaní programu návštevy. Len pri dobrých vzájomných vzťahoch a ochote môžeme dosiahnuť výborné výsledky. Verím, že spolupráca bude naďalej pokračovať a každý študent z Nórska si do svojej krajiny odnesie len tie najkrajšie spomienky, dojmy a zážitky.

Ing. Jarmila Tatarková
SPoŠ Spišská Nová Ves

BARMANI V OPOČNĚ

Ve dnech 22.–26. 11. 2004 se v SOU a OU Opočno uskutečnil již třetí ročník základního barmanského kurzu pod vedením pana Martina Smolného, držitele titulu „Barman roku“, který se umístil na mistrovství světa Finlandia Cup na 4. místě.

V průběhu týdne se žáci seznámili s historií barmanství, barovým inventářem, vhodnými surovinami, recepturami

a různými způsoby míchání nápojů. Kurz úspěšně absolvovalo všech 14 zúčastněných žáků oboru Kuchař, Kuchař-číšník a Kuchařské práce. Nejlépe si vedla Štěpánka Zácná, Václav Čepelka a Jan Králík (viz foto). Závěrečná zkouška se skládala z písemného testu a z části praktické, při které žáci namíchali vylosovaný nápoj.

Ing. Jiří Mlateček
SOU a OU Opočno

Nejlépe si vedli Štěpánka Zácná, Václav Čepelka a Jan Králík

Jan Králík při míchání nápoje

RAUTY V PODÁNÍ ŽÁKŮ

Raut je oblíbená forma pohoštění, při kterém se jeho účastníci baví a zároveň občerstvují formou nabídkových stolů.

V poslední době se prostřednictvím žáků oboru Kuchař – číšník, Kuchař a zaměstnanců SOU a OU Opočno stal nedílnou součástí kurzů tance a společenské výchovy. Žáci pod vedením mistrů odborné výchovy a učitelů uvařili, upekli a naaranžovali slavnostní tabuli. V průběhu večera pak obsluhovali a míchali barově upravené nápoje.

V sobotu 13. listopadu probíhal raut v Kulturním domě v Dobrušce a o týden později v Kodymově národním domě v Opočně. Mladí tanečníci se dozvěděli, co je raut, mohli obdivovat a ochutnávat pokrmy studené i teplé kuchyně a při tom sledovat umění „mladých barmanů“.

Toto netradiční zpestření tanečních mělo velký ohlas nejen u účastníků kurzu, ale i u rodičů, kteří se přišli podívat.

ml

Žákyně se svým mistrem za slavnostní tabulí

Tanečníci při občerstvení

PRE MENEJ ODPADU

„Múdry človek problém rieši. Génus mu predchádza“

Ernst Schumacher

Výzva a prosba k zapojeniu sa do celoslovenského „týždňa aktivít pre menej odpadu“, ktorú vyhlásila Spoločnosť priateľov Zeme, zaujala aj našu Spojenú strednú školu vo Zvolene (SPoŠ a OA). Hlavnou myšlienkou bolo zrealizovať čo najviac aktivít, ktoré priamo prispejú k zníženiu množstva odpadu.

Aby sme podporili tento projekt, zaviedli sme v škole triedenie odpadu tým spôsobom, že na každé poschodie školy sme dali kartónové krabice s výzvou, aby do nich žiaci hádzali prázdné poháriky od jogurtov a poháre od nápojov z automatu. Tieto použijeme v skleníku ako nádoby na

sadenie priesad kvetín a zeleniny. Každý z nás môže pomôcť. Stačí ak si osvojíme a v praxi začneme realizovať hierarchiu správneho nakladania s odpadom. Napríklad môžeme minimalizovať vznik škodlivých odpadov, separovať odpad pre recykláciu a kompostovanie. Separovanie je v súčasnosti viac ako nevyhnutné, nezabúdajme však, že neodstraňuje príčiny, ale iba dôsledky problému s odpadmi.

Ďalej sme už dávnejšie zaviedli kompostovanie, ktoré taktiež prispieva k udržiavaniu čistého prostredia. Kompostujeme: zvyšky čistenia ovocia a zeleniny zo školskej jedálne, odpad pri pestovaní kvetov a vypletú burinu zo

skleníka, organický odpad zo školskej záhrady a iné zvyšky na kompostovanie určené. Snažili sme sa im vybrať čo najpraktickejšie miesto. Jeden kompost, ktorý je rozlohou menší, je umiestnený za skleníkom, druhý za záhradou a má rozlohu 10×10m. Po 6 až 12 mesiacoch by mal byť kompost dobre vyzretý, hneď až tmavohnedej farby. Vtedy začneme kompost preosievať. Nespracované zvyšky vložíme do novej kopy. Preosiatu zeminu odvážame do skleníka, kde sa spotrebuje na sadenie priesad, presádzanie kvetín a na iné podobné účely. Kompostovaním získavame kvalitné hnojivo pre svoju záhradu, šetríme peniaze za kupovanú kompostovú zeminu a drahé hnojivá, znížime množstvo a škodlivosť odpadov a hlavne pomôžeme životnému prostrediu.

Veríme, že nám aj ďalší žiaci pomôžu a tým budeme môcť osloviť ďalších ľudí a oni ďalších... Tak sa projekt o čistom životnom prostredí dostane do podvedomia širokému okoliu. Máme skúsenosti i z čistenia potoka za areálom školy. Radi by sme zaviedli triedenie všetkého odpadu v našej škole.

le. Tak by sme pomohli odpad do určitej miery recyklovať a dosiahnuť ten pravý cieľ a ním je čisté životné prostredie.

Radi vám s týmto cieľom pomôžeme a plne vás budeme naďalej podporovať.

Ing. Anna Škovierová
a žiaci 3.C a 2.C triedy SPoŠ Zvolen

CELOSLOVENSKÁ PREZENTÁCIA ODBOBNÝCH ZRUČNOSTÍ, TVORIVOSTI A PRÁC ŽIAKOV

stredných škôl pôdohospodárskeho zamerania v Agroinštitúte Nitra

V päťdesiatom prvom týždni roku 2004 sa v Agroinštitúte Nitra opäť stretli stredné pôdohospodárske školy. Konal sa tu totiž už dvanásť ročník „Celoslovenskej prezentácie odborných zručností, tvorivosti a prác žiakov stredných škôl pôdohospodárskeho zamerania“.

Tento ročník bol výnimočný tým, že financie na jeho realizáciu získala Asociácia riaditeľov SOU a vedúcich SPV rezortu pôdohospodárstva SR z dotácií Ministerstva pôdohospodárstva SR. Realizátorom aktivity bol Agroinštitút Nitra.

Po náročných prípravách sa uskutočnila 14. decembra súťaž odborných zručností mladých floristov na tému „Vianočná väzba“. Táto súťaž bola prvou súčasťou celoslovenskej prezentácie škôl.

Druhá súčasť celoslovenskej prezentácie sa realizovala formou súťaže odborných zručností žiakov učebných odborov pekár a cukrár o „Najlepšiu vianočnú pekársku a cuk-

rársku výrobku žiakov SŠ pôdohospodárskeho zamerania“ dňa 15. decembra.

Slávnostné otvorenie Celoslovenskej prezentácie odborných zručností – (z ľava) Ing. Kamil Slíž, riaditeľ Agroinštitútu Nitra, Ing. Marián Radošovský, štátny tajomník MP SR, Ing. Ján Horváth, čestný predseda Asociácie riaditeľov SOU a vedúcich SPV v rezorte pôdohospodárstva

Tento deň bol súčasne i dňom, kedy sa začala tretia súčasť celoslovenskej prezentácie – **Výstava výrobkov a prác žiakov stredných škôl pôdohospodárskeho zamerania v SR spojená s predajom**, ktorej sa zúčastnilo 19 stredných škôl.

Už po tretíkrát nám atmosféru spríjemnili, doplnili a spestrili sortiment svojimi výrobkami výrobcovia výrobkov ľudových remesiel, ktorých bolo pod strechou Agroinštitútu Nitra spolu 21.

Slávnostné otvorenie aktivity sa konalo v kongresovej sále Agroinštitútu Nitra za účasti hostí: štátneho tajomníka Ministerstva pôdohospodárstva SR Mariána Radošovského, čestného predsedu Asociácie riaditeľov SOU a vedúcich SPV rezortu pôdohospodárstva SR Ing. Jána Horvátha, zástupcov Štátnej školskej inšpekcie, Štátneho inštitútu odborného vzdelávania MŠ SR, Krajského školského úradu v Nitre, Odboru školstva Nitrianskeho samosprávneho kraja, zástupcov ďalších inštitúcií a sponzorských firiem, riaditeľov SOU, SOŠ a ZŠS pôdohospodárskeho zamerania, zahraničných hostí a prítomných vystavovateľov.

Završením aktivity bol večer výmeny skúseností pedagogických zamestnancov škôl 16. decembra vo večerných hodinách.

Ako každý iný, aj dvanásť ročník tejto verejnosťou očakávanej aktivity sa konal s cieľom podporiť a zviditeľniť stredné školstvo pôdohospodárskeho zamerania, predstaviť

Otvorenie súťaže o „Najlepší pekársky a cukrársky výrobok“

Krása vyrastá pod ich rukami

výchovno-vzdelávaciu prácu pedagogických zamestnancov týchto škôl formou tvorivosti a zručnosti ich žiakov zhmotnených vo výrobkoch žiakov.

Treba však povedať, že napriek mnohým legislatívnym zmenám, ktoré sa za posledné obdobie udiali vo vzťahu k stredným školám, Ministerstvo pôdohospodárstva a spolu s ním aj Agroinštitút Nitra vníma stredné školy pôdohospodárskeho zamerania ako súčasť rezortu. Je dôležité, aby tieto školy vykonávali pre potreby rezortu fundovaných odborníkov čo najlepšie pripravených pre pôdohospodársku prax a uplatniteľných aj v príbuzných odvetviach.

Veríme, že spolupráca medzi rezortom a strednými školami sa bude naďalej rozvíjať a prispeje k dosiahnutiu spomenutých cieľov.

Ing. Gabriela Páleníková
Agroinštitút Nitra

VŠEOBECNÁ DIDAKTIKA

Recenze

Všeobecná didaktika prof. PhDr. Erika Petláka, CSc. je moderní pedagogickou publikací, která je určena ke studiu budoucím učitelům, ale i učitelům z praxe přináší řadu námětů pro úspěšné řízení výchovně vzdělávacího procesu.

Kromě tradičních oblastí didaktiky je pozornost autora zaměřena na aktuální otázky, jako je humanizace výchovy a vzdělávání, efektivnost a optimalizace vyučování. Studium uvedené publikace získá učitel kromě všeobecných základů didaktiky ucelenou představu o významných koncepcích vyučování a o alternativním školství. Přehledně je zejména zpracována koncepce programovaného a diferencovaného vyučování. Rozsah publikace je rozšířen velkým počtem odkazů na další odbornou literaturu.

Publikace, jejíž text recenzovali prof. PhDr. Rudolf Štěpanovič, DrSc. a doc. PhDr. Ján Horák, CSc., právem náleží do základního souboru odborné pedagogické literatury. Bratislava: Iris, 2004, 311 s. ISBN 80-89018-64-5

PhDr. Radmila Dytrtová, CSc.
Katedra pedagogiky ČZU v Praze

HOSPODÁŘSKÁ ZVÍŘATA A MY

Nejen naše Společnost pro zvířata se domnívá, že lepší budoucnost jak pro zvířata, tak pro nás lidi je v rukou příštích generací. Proto považujeme za důležité učit už děti toleranci a lásce ke všemu živému.

Společnost pro zvířata připravila českou verzi výchovně vzdělávacího materiálu Hospodářská zvířata a my. Původní verze anglická byla vydána mezinárodní organizací pro ochranu hospodářských zvířat a její nadací Compassion in World Farming Trust. Smyslem projektu je, aby se žáci a studenti sami zamysleli nad způsobem života hospodářských zvířat a nad vztahem člověk a hospodářské zvíře. Materiál byl sestaven tak, aby podporoval vytvoření vlastního názoru jednotlivce a navozoval následnou diskuzi. Věříme, že nabízené otázky a názory budou mít vliv na hlubší za-

myšlení se nad tématem. Pro žáky a studenty to bude možná poprvé, co budou podobné otázky řešit. Materiál dává řešení ve znalostech potřeb zvířat a v ohleduplném chovu podle zásad tzv. welfare (životní pohody).

Hospodářská zvířata a my – film

Zábavný a zároveň podnětný film poskytne žákům a studentům základní informace o hospodářských zvířatech a ukáže jim, jak jsou tato zvířata inteligentní a vnímavá. Prase např. ve filmu plní složité úkoly na počítači a je při tom šikovnější než pes. Jiné prase zachraňuje tonoucí dítě. Slepice se učí podle televize. Mládež ze školy v Anglii vyzkouší, jaké by to bylo žít jako intenzivně chovaná kuřata ve velkochovu.

Žáci také uvidí, jak byla chována hospodářská zvířata dříve, a jak vypadají dnešní velkochovy. Je zde srovnání intenzivního způsobu chovu a chovu s volným výběhem,

každý divák si může utvořit svůj názor. Ve filmu jsou také zmíněny různé způsoby našeho stravování a jak náš výběr potravin ovlivňuje životy zvířat.

Film je určen žákům a studentům od 10 do 16 let, ale hodí se i pro širší věkovou skupinu. Délka: 19 minut.

Hospodářská zvířata a my – brožura/pracovní sešit

Testy a cvičení doplňují film a podporují žáky a studenty v samostatném myšlení a vytvoření vlastního názoru. Na témata týkající se hospodářských zvířat je zde pohlíženo z hlediska ochrany zvířat, ekologie i ekonomie a také z hlediska různých pohledů náboženských a filozofických.

Brožura se skládá z 5 dílů

- Co je správné?
- Test osobnosti

- Jaký význam mají zvířata? (filozofická hlediska, náboženské a světské názory...)
- Selektivní šlechtění hospodářských zvířat
- Potravní řetězce a hospodářská zvířata

Cílem materiálu je rozvoj empatie, uvědomění si úcty k hospodářským zvířatům a porozumění potřebám zvířat. Dalším cílem je pochopení, jaký vliv má naše rozhodnutí na životní pohodu (welfare) zvířat.

K dispozici je i užší verze brožury, která obsahuje díly Test osobnosti a Co je správné?

Materiál – brožura a video film – je možné objednat u **Společnosti pro zvířata – z. o. ČSOP**, Kykalova 1, 140 02 Praha 4, tel/fax: 222 135 224, e-mail: s.pro.zvirata@ecn.cz, www.spolecnostprozvirata.cz

ANNA BERKOVCOVÁ

„Když prof. Hýsek zahájil svou přednášku o Tereze Novákové vzpomínkou na Karolínu Světlou, rozpomněla jsem se živě na sobotní půldny, o kterých týden jak týden přicházívala ‘paní Tereza’ s celou svoji rodinou navštěvovat paní Karolínu Světlou, jakmile se přistěhovali Novákové z Litomyšle do Prahy... Přirozeně můj zájem o Terezu Novákovou, která měla pro nás studentky vždycky vlídné a povzbuzující slovo, šel se mnou životem, a proto jsem ráda čítala vše, co z jejího pera vyšlo, byť se leccos i opožděně dostalo do mých rukou, jako např. její článek, pro mne velmi zajímavý, ‘Školy zemědělsko-zahradnické pro ženy’...“

A. Berkovcová, 1933

Článek, o němž se dr. Anna Berkovcová ve svém fejetonu Hrst' vzpomínek na Terezu Novákovou zmiňuje, slavná spisovatelka napsala počátkem r. 1900. Jí se dostal do ruky sice opožděně, ale nikoliv náhodně a také ne bez odezvy. Její zájem o Terezu Novákovou skutečně šel s ní životem – životem plným ideálů, úmorné práce, radosti i zklamání a bolesti.

Narodila se 13. února 1881 v Blovicích u Plzně. Rodina se ale záhy přestěhovala do Nezvěstic, kde její otec působil jako železniční podúředník. Protože během povinné školní docházky přesvědčila o svém nevšedním nadání, odchází do Prahy na první dívčí gymnázium v Rakousku-Uhersku, gymnázium Minerva, založené v r. 1890 stejnojmenným spolkem, v němž hrála významnou roli Eliška Krásnohorská. Rodiče nemohli plně zajistit její potřeby, nezbyvalo než si přivydělávat kondicemi. V r. 1901 Anna úspěšně odmaturovala.

Bylo pro ni velkým štěstím, že shodou osudových náhod po dobu středoškolských studií bydlela u Karolíny Světlé (1830–1899). Poznala tak nejen tuto vynikající spisovatelku, ale v jejím bytě, ve starém domě U kamenného stolu na rohu Karlova náměstí a Ječné ulice, měla možnost poznat dlouhou řadu předních osobností kulturního života: Sofii Podlipskou, Jaroslava Vrchlického i celou jeho rodinu, Elišku Krásnohorskou, Julia Zeyera, Viléma Mrštíka, Terezu Novákovou, Josefa Václava Sládka, malíře Miloše Jiráka, čenstochovského profesora Grabovského, ruskou spisovatelku Michějevovu, překladatelku některých děl Karolíny Světlé do ruštiny atd. Pro mladou, vnímavou duši zážitky na celý život!

Dvanáctá česká doktorka

Po maturitě přešla na filosofickou fakultu české univerzity. Za obor studia si zvolila přírodní vědy, k nimž

od mládí jevila sklon. Zásadou vynikajících pedagogů profesora Josefa Velenovského (1858–1949) a profesora Bohumila Němce (1873–1966) se soustředila hlavně na botaniku. U profesora Němce také pracovala po 3 roky na disertačním tématu o regeneraci jätrovek. Práce, kterou v roce 1905 dokončila a publikovala (v Rozpravách České akademie), vzbudila značnou pozornost odborníků u nás i za hranicemi. Po jejím kladném přijetí následovaly rigorózní zkoušky, které s úspěchem absolvovala v r. 1907. Téhož roku byla pak slavnostně promována na staroslavné Univerzitě Karlově doktorem filosofie. Byla to významná událost ve veřejném životě českém – Berkovcová se stala v pořadí teprve dvanáctou českou nositelkou tohoto akademického titulu (lékařky v to počítaje)!

Během práce u prof. Němce složila také státní učitelské zkoušky z přírodopisu, matematiky a fyziky a v době příprav na rigorosum byla v r. 1906 jmenována profesorkou dívčího lycea v Chrudimi (v této době publikovala několik studií, týkajících se otázek pedagogických). Po třech letech ve „východočeských Aténách“ (1909) získala definitivní místo na dívčím lyceu v Praze.

Touha po dráze vysokoškolského pedagoga ji znovu přivedla do ústavu prof. B. Němce s cílem připravit se k habilitaci. Leč „úporná choroba zavinila, že přišly nazmar všechny pokusy, slibující pěkné výsledky; nemoc zabránila též pokračování v těžké a úmorné přípravě ke kariéře vysokoškolské, která vyžaduje celého, dokonale zdravého člověka. Proto s těžkým srdcem a velikou bolestí rozhodla se Berkovcová opustiti započatou již dráhu čisté vědy“, říká znalec jejich životních i pracovních osudů prof. dr. Karol Kavina.

Od „čisté vědy“ k její aplikaci

Zahradnictví mělo v jejím případě – řečeno slovy prof. Kaviny – snad „hlubší podklad rodový“. Ze strany babičky byla totiž příbuznou s bratry Lamblovými i s Karlem Slavojem Amerlingem. A ti, jak známo, měli k zahradnictví velmi blízko! Byl to obor, který ji přivedl na vysokou školu i k botanice. Podle vlastního doznání ji dávno „živelně“ zajímalo rovněž dívčí zahradnické školství, aby se nakonec stalo jejím životním údělem.

Při náročné práci ve škole a mimo ni připravovala se od r. 1910 s neobyčejnou svědomitostí na splnění svého záměru. Dva roky dojíždí pravidelně na praxi do významného zahradnictví, kde se podrobně seznamuje se všemi pracemi v zahradě, v „květnici“ i ovocném sadu. Hospituje na přednáškách a praktických cvičeních vynikajících českých odborníků na Zemském pomologickém ústavu v Tróji

a o prázdninách pilně studuje zahradnická učiliště v celém Rakousku, Německu, Švýcarsku a po válce i v Holandsku, Anglii, Francii, Polsku, Kanadě i USA. Organizuje zahradnické kluby mládeže při dorostu ČČK, které se na dlouhou dobu staly „význačnou složkou dorostového podnikání při obrovské této organizaci“. Své myšlenky, zkušenosti a náměty propaguje a obhajuje slovem i písmem. Pořádá přednášky, píše do přírodovědeckých i zahradnických časopisů. Přispívá k založení tzv. Čechovy květnice a v r. 1910 se stává její jednatelkou.

Myšlenka využít vřelého vztahu Svatopluka Čecha k přírodě a ke květinám zvláště, vznikla na půdě Svazu českých spolků okrašlovacích v Praze. Hned v den Čechova pohřbu, 3. března 1908, se výbor na podnět svého starosty profesora románské filologie na české univerzitě dr. Jana Urbana Jarníka usnesl zřídit k počtě básnickové fond zvaný Květnice Svatopluka Čecha.

K ustavení spolku došlo po roce, v den prvního výročí Čechova úmrtí, 23. února 1909. Podle oficiálních stanov šlo o ženský odbor při Svazu českých spolků pro okrašlování a ochranu domoviny v Čechách na Moravě a ve Slezsku se sídlem v Praze. Jeho účelem byla podpora pěstování květin dětmi, jakož i podpora „dětského zahradničení a rolničení“ vůbec.

Berkovcová nejen obětavě plnila úkoly jednatelky, získávala prostředky od městské rady, zemského výboru, odborných společností (z těchto darů bylo možno již v roce 1910 podělit 40 škol v Čechách a na Moravě semeny, hlízkami, cibulemi a hlavně sazeničkami), ale zpracovala také historii vzniku Čechovy květnice a pod stejným názvem ji v roce 1911 vydala. Vydala i další publikace, mezi nimi nejrozsáhlejší a i z metodického hlediska zajímavě zpracovanou učebnici Rostlinopis pro nižší třídy dívčích středních škol I. a II. díl (1913, 1914), dále Kam ze střední školy dívčí (1914), Práce na zahradě (1923), zpracovala řadu hesel do Zahradnického a ovocnicko-vinařského slovníku naučného atd.

Na holešovickém lyceu záhy navázala hlubší přátelství s kolegyní prof. dr. A. Masarykovou. U ní našla porozumění pro své záměry, ale také inspiraci pro práci v oblasti sociální. Společným úsilím obou se podařilo v r. 1918 otevřít školu pro výcvik sociálních sester. Její řízení převzala dr. Berkovcová, a to i přes to, že krátce před tím byla již pověřena vedením lycea v souvislosti s odvoláním dosavadního ředitele.

Po vzniku samostatného státu svou veřejnou činnost ještě zintenzivňuje. Spolupracuje na návrzích sociálních zařízení

města Prahy, pořádá sociální kurzy, doprovází Američanky, které přijíždějí s nabídkou platných služeb sociálních, podílí se na založení čsl. YWCA (Young Women's Association – mezinárodní sdružení křesťanských dívek, založeno 1855), pracuje v Červeném kříži. V listopadu 1920 vede do Spojených států transport slovenských žen a dětí našich amerických legionářů. Při této příležitosti koná přednášky s cílem získat zámořské krajany pro tzv. pomocnou akci Hooverovu ve prospěch našich dětí. V Americe zúčastni-

la se devítiměsíčního kurzu na dívčí zahradnické škole ve Filadelfii a na státní agrikulturní koleji v Amherstu (Mass.) absolvovala i kurs sociální péče. Na zpáteční cestě zdržela se pak delší dobu v Anglii, kde navštívila všechny vynikající dívčí školy zahradnické. Po návratu do Prahy vrátila se opět na svou školu. Jenže lyceum bylo mezi tím přeměněno na první českou dívčí reálku a dr. Berkovcová byla jmenována její ředitelkou.

Pokračování v příštím čísle

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová

KOLOC, ŠPIČKA A SPOL. & SVOBODA – NOVÁK

Kosmonosy u Mladé Boleslavi byly během svého vývoje svědkem vzniku dvou firem zvukných jmen, které od svého počátku vyráběly stroje a zařízení pro zemědělství. Jejich vývoj, jak bývá v jednom místě zvykem, byl v mnoha případech podobný a v mnoha věcech provázán.

KOLOC, ŠPIČKA a spol.

V r. 1764 byla v Kosmonosech u Mladé Boleslavi založena textilní továrna. Během doby tovární budovu vystřídal mnoho dalších majitelů a mnoho pozemků patřících k této továrně bylo prodáno.

V r. 1910 Jiří Koloc z Mladé Boleslavi postavil v Kosmonosech továrnu na výrobu strojů. Tak 5. ledna 1911 vznikla nová společnost, zastoupená Jiřím Kolocem, Františkem Špičkou, bývalým členem firmy F. a J. Kovařík v Prostějově, a pražským advokátem JUDr. Karlem Zikmundem – Továrna na stroje a slévárna Koloc, Špička a spol., společnost s ručením omezeným, Kosmonosy-Čechy. Tato firma vyráběla anglické pluhy, bubnové řezačky, zakrytované žentoury, pastorky, čistící a žentourové mlátičky, pumpy, brány, válce, benzinové a plynové motory, transmise a dokonce poskytovala svým zákazníkům i jedny z prvních poradenských služeb.

Koncem r. 1911 postavil Jiří Koloc k továrně v čp. 366 slévárnu železa a kovů. Roku 1914 přestal být František Špička členem společnosti a na jeho místo nastoupil Jaroslav Semanský. Firma dostala název Koloc a spol. O rok později řídila chod Kolocovy továrny na hospodářské stroje, motory, pluhy a slévárnu Pozemková banka v Kosmonosech. V dalším roce si František Pavlík z Kosmonos a František Brosinger z Prahy pronajali v Kosmonosech parcelu. Na této parcele postavili vojenskou kuchyni, a tak v Kosmonosech vznikla firma Brosinger, Pavlík a spol., Kosmonosy Továrna na hospodářské stroje a slévárna. Firma však měla povolenou životnost jen do března 1923.

V průběhu ledna bylo zjištěno, že banka v Kosmonosech za Kolocovu továrnu neplatí daň z obrátu bance v Mladé Boleslavi, ale pražské centrále berního úřadu. Pro informaci uvádím, že pozemková daň v tom roce činila 136 455 Kč a na platy zaměstnanců bylo ročně vydáno 300 000 Kč.

Kromě továrny byly blízko Kosmonos postaveny pila v Hrozenkově a lihovar v Bojkovicích. Proto došlo v r. 1924 k zastavení chodu továrny a ke dražbě strojního parku. V r. 1926 se dokonce likvidovala pražská centrála Pozemkové banky. Ještě před likvidací však vynesla doporučení na koupi celého pozemku. Ze strany mnoha podnikatelů byl zájem o koupi pozemku veliký. Byly mezi nimi například firmy Laurin a Klement a Škodovy závody. Nikdo ze zájemců však nesplnil kritéria koupě.

SVOBODA – NOVÁK

Václav Svoboda, bytem v Budovcově ulici v Mladé Boleslavi, byl v r. 1911 strojním zámečnickem. Dne 5. srpna 1912 si zažádal na Magistrátu v Mladé Boleslavi o provozování strojně-zámečnické živnosti a 29. srpna 1912 již o zřízení zámečnické dílny. Byla to přízemní dílna u hřiště v čp. 257-II s plochou pouhých 23 m² a sklepem o 18 m². Veškeré strojní zařízení poháněl jeden stabilní motor o výkonu 1–2 k (0,74–1,47 kW). V r. 1913 již byli Václav Svoboda a František Štěpánek v Budovcově ulici proti mladoboleslavské Rolnické škole majiteli parcely a strojní dílny na výrobu motorů. V r. 1917 postavil Václav Svoboda se svým společníkem Novákem na dalším pozemku vedle pozemku firmy Koloc a spol., továrnu na výrobu dvoutaktních motorů. V r. 1920 se tak v Mladé Boleslavi objevila

firma Svoboda – Novák, továrna na motory. Po šesti letech založil Václav Svoboda v Mladé Boleslavi a Kosmonosech továrnu na výrobu elektrotechnických strojů a slévárnu.

Hospodářská výstava v Praze v r. 1936 přinesla zemědělcům zajímavou novinku. Firmy Svoboda – Kosmonosy u Prahy představila jednoduchý traktor „Svoboda-Diesel-Kar“, který bylo možno využít jak v průmyslu, tak i v zemědělství. Bylo jím možno pohánět veškeré hospodářské stroje a nářadí, použít jako tahače vozů s nákladem na poli i na silnici.

Výrobek spojil mnoho požadavků tehdejších hospodářů. Byl to jednoduchý, levný, tažný i současně pohonný stroj. Pro jeho mnohostranné použití, levný provoz našel v každém oboru využití. Jeho jednoduchá, vtipně řešená konstrukce dovozovala, aby mohl být traktor obsluhován i naprostým neoborníkem. Svoboda-Diesel-Kar měl dvě hlavní části. Pohonný motor a pojízdný, trojkolový říditelný podvozek. Naftový motor originál Svoboda byl horizontální vysokotlaký čtyřtákní jednoválec. Měl dva setrvačníky, odpařovací chlazení a regulátor otáček. Chod byl na svoji dobu přesný a vyvážený. Svoji konstrukcí a použitým materiálem zaručoval neobyčejnou trvanlivost. Dokonalým spalováním bylo docíleno malé spotřeby paliva a ložiska na klikové hřídeli byla již v té době válečková. Ojnicní a pístní ložiska byla ulita z bronzové kompozice. Pístní čep, vačky a zvedáky byly zhotoveny ze speciálního materiálu a zakaleny. Taktéž píst byl ulit ze speciálního lehkého kovu. Válcová vložka byla lehce vyměnitelná a vyrobena z tvrdého materiálu. Mazání celého motoru bylo samočinné, olejovou

pumpou umístěnou v klikové skříni. Konstrukci stroje zjednodušoval co nejmenší počet součástí. Podvozek měl dvě zadní hnací kola, opatřená normalizovanými disky a pneumatikami, které byly opatřeny hlubokými rýhami. Přední kolo bylo říditelné, spočívalo na vidlici a řízení probíhalo pomocí volantu. Pomocí tohoto řízení se mohl Svoboda-Diesel-Kar otočit i „na místě“. Motor byl posazen na skříni, která byla vyrobena z jednoho kusu. Ve skříni byly uloženy hřídele hnacích kol a ozubené převody. Spojka byla umístěna pod levou nohou, brzda na pravou. Odpérované sedadlo bylo zasazeno do zadní části konstrukce. Tam byl rovněž upevněn i úhlový držák, opatřený větším množstvím otvorů, na který se zavěšovaly další vozy, nářadí, apod. Traktorový tahač měl dvě rychlosti, jednu vpřed a jednu vzad. Malá spotřeba naftového motoru a velká tažná síla určovaly v dopravních podmínkách nízkou cenu. Na jeden q na 1 km dopravy stál přibližně půl haléře. V době svého vzniku (r. 1936) nebylo zapotřebí pro řízení tohoto vozidla řidičského průkazu.

Traktor „DIESEL KAR“, výrobce SVOBODA-MOTOR, Mlada Boleslav, Kosmonosy Původní český design, vrchol jednoduchosti byl v pohonu na přední nápravu. Velká popularita těchto strojů pramenila z dobré provozní spolehlivosti a snadné ovladatelnosti.			
Výkon	5, 10, 15 k	Převodová skříň	kuželové ozubení, tři převodové stupně vpřed, jeden vzad, rám na podvozku
Palivo	nafta	Max. rychlost	11 km/hod.
Motor	čtyřtákní diesel, horizontální jedním válcem, předkomůrka	Spotřeba paliva při maximálním výkonu	3 l/hod.
Chlazení	vodou, odpařovací	Hmotnost	1170 kg
Objem válců	1730 ccm, 8,8 kW/1000 ot/min.	Rok výroby	1938
Rozměry	l = 2500 mm, š = 1400 mm, v = 1600 mm		

Ing. Petr Novák, CSc., MZe ČR

VÝSTAVY A VELETRHY 2005

18.–22. 1.	Dánsko	Herning	AGROMEK	mechanizace, skot, prasata
21.–30. 1.	Německo	Berlín	GRÜNE WOCHÉ+IGW	zemědělství, výživa, zahradní stavby
9.–12. 2.	Švédsko	Malmö	MILA	zem. stroje, chov skotu a koní
26. 2.–6. 3.	Francie	Paříž	SIA, SIMA (27. 2.–3. 3.)	zemědělství
2.–3. 3.	Izrael	Tel Aviv	AGROMASHOV	zemědělství
3.–6. 3.	Itálie	Verona	FIERAGRICOLA/AGRIEXPO	produkty a služby moderního zemědělství
9.–13. 3.	Portugalsko	Braga	AGRO	zemědělství, chov skotu, potraviny
16.–20. 3.	Chorvatsko	Zagreb	POLJOPRIVREDA	zemědělství
7.–10. 4.	Lotyšsko	Riga	RIGA AGRO	zemědělství, stroje, rybářství
5.–7. 5.	Litva	Vilnius	Agro Balt	zemědělství, výživa, balicí technika
13.–14. 5.	Estonsko	Tahtu	BEER LAGER	pivo a alkoholické nápoje
3.–5. 6.	Polsko	Krapkowitz	Opolagra	zemědělství
23.–26. 6.	V. Británie	Edinburg	RHS	zemědělství
3.–6. 7.	V. Británie	Stoneleigh	ROYAL SHOW	komplexní zemědělství
18.–21. 8.	Maďarsko	Debrecen	FARMER EXPO	zemědělství, potravinářský průmysl
18.–23. 8.	Slovensko	Nitra	AGROKOMPLEX	zemědělský a potravinářský průmysl
27. 8.–2. 9.	Slovinsko	Gorn. Radgona		zemědělství, potraviny
6.–11. 9.	Rakousko	Ried	EURO–SAAT, EURO–TIER EURO AGRAR (3.–11. 9)	zemědělství, osivo, krmiva
13.–16. 9.	Francie	Rennes	S.P.A.C.E.	zemědělství
21.–25. 9.	Turecko	Izmir	IAF	zemědělství
13.–23. 10.	Švýcarsko	St. Gallen	OLMA	zemědělství a výživa
19.–21. 10.	Španělsko	Valencie	EUROAGRO	zemědělské výrobky
2.–4. 11.	Holandsko	Utrecht	VIV – Europe	produkce a zpracování masa
6.–12. 11.	Německo	Hannover	AGRITECHNIKA	zemědělská a zahradní technika
9.–13. 11.	Itálie	Bologna	EIMA	zemědělské a zahradní stroje
25.–27. 11.	Finsko	Helsinki	ELMA	zemědělství, potraviny

K výše uvedeným výstavám a veletrhům zajistí dopravu včetně dalšího odborného programu AGRO TOUR Praha, s. r. o., www.agrotour-praha.cz, agrotour@iol.cz, tel.: 235 518 118, tel., fax: 251 622 597

VÝSTAVIŠTĚ FLORA

dostalo pod stromeček kajmánky

Zcela unikátní vánoční dárek si nadělilo Výstaviště Flora Olomouc. V akvateráriu palmového skleníku se v poslední listopadovou sobotu narodilo 27 malých kajmánků brýlových.

O překvapení se postarala dvojice jihoamerických předátorů, kteří se na výstavišti zabydleli v průběhu loňského roku – zdejší maskot Fany, jehož kmotrem je populární herec František Řehák – do paměti generací filmových diváků zapsal zejména roli ve slavném Menzlově Rozmarném létě – a kajmaní slečna Dandy.

Podle Alexandra Faigla, pracovníka olomoucké zoo na Svatém Kopečku, který o zvířata ve skleníku pečuje, je tento téměř 100 procentní úspěch – v inkubátoru čekalo na vylíhnutí 33 vajíček – ojedinělým unikátem, kterým se zatím nemůže pochlubit ani jedna z českých zoologických zahrad.

Dvaceticentimetroví dráčky putovali ihned po vylíhnutí do vody a díky dostatku hmyzí i rybí potravy si vedou velmi čile. Do roka, kdy se rozhodne, kam ze skleníku poputují, by měli dosáhnout délky téměř půl metru.

CONTENTS

Current struggle of professional secondary schools for the parents and students	
Contemplation on secondary education.....	3
Association of Educational Institutions	
Minutes of the plenary session of the Association of Educational Institutions for the Development of Rural Areas ...	5
Schools and departmental education	
A workshop for secondary schools	8
Certification of professional qualification	
Comments on the respective law.....	9
Monitoring student activities	
A research performed by the Chair of Education at the Czech Agricultural University	10
Information Centre of the European Union	
Recent events from agriculture and education	11
E-PALS project	
Communication of Slovak students with the foreign ones	12
Our decorators in contests	
Activities of students of gardening schools	14
For pleasure, health, beauty and benefit	
Propagation and exhibition activities of the Michalovce Agricultural School	14
Christmas comfort	
A school exhibition	16
Secondary agricultural school and students from Norway	
Student exchange programme	17
Bartenders at Opočno	
Bartending course for the students of the apprentice training centre	17
Banquets prepared by students	
School activities	18
Less waste	
School engagement in the activities of Friends of the Earth	18
Slovak presentation of professional skills, creativity and work of students of secondary agricultural schools at Agroinštitút Nitra	19
General didactics	
Textbook review	21
Domestic animals and us	
Offer of publication and video film	21
Anna Berkovcová	
A botanist and a pioneer of girls' gardening education	21
Koloc, Špička a spol. & Svoboda – Novák	
History of agricultural machinery	24
Little caimans as a Christmas gift at the Flora Olomouc	
Exhibition Grounds	27

ÚZPI PRAHA

47816
ISSN 0044-3875

První číslo časopisu Zemědělská škola vyšlo v r. 1936. Časopis byl nejdříve volnou přílohou měsíčníku Zemědělský pokrok, brzy ale začal vycházet samostatně. V r. 1991 jeho vydávání převzaly zemědělské školy (všech stupňů) a některé vzdělávací instituce. I po rozdělení Československa zůstává časopis společným pojítkem zemědělského školství v České republice a ve Slovenské republice.

Od školního roku 2002/2003 se dohodl dosavadní vydavatel – Sdružení zemědělských, lesnických a potravinářských škol, rybářské školy a školních hospodářství – s Ústavem zemědělských a potravinářských informací Praha o poskytnutí práva vydávat časopis a používat titul Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola. Vydávání časopisu se tak vrací do prostorů, odkud před 66 lety vyšlo první číslo Zemědělské školy, a kde také v tehdejších „Domě Zemědělské osvěty“ sídlila redakce.

Časopis je určen pedagogickým pracovníkům i studentům, výzkumným a odborným pracovníkům, všem organizacím zabývajícím se zemědělským školstvím a vzděláváním i jednotlivcům působícím v oblasti tohoto zájmu.

**AGROINŠTITÚT
NITRA**

Jedna zo súťažných prác Celoslovenskej prezentácie odborných zručností, tvorivosti a prác žiakov stredných škôl pôdohospodárskeho zamerania v kategórii „Fantázia na vianočnom stole“

Časopis vydávají

Ústav zemědělských a potravinářských informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2
Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZPI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 227 010 439, fax: 227 010 119, e-mail: krajickova@uzpi.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel., fax: 037/791 02 24, e-mail: palenikova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Ing. Gabriela Páleníková

www.agronavigator.cz

Časopis vychází desetkrát ročně (září – červen), cena jednoho výtisku je 15 Kč, roční předplatné 150 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách

Sazba a tisk ÚZPI Praha

Autorkou ilustrace na obálce je Michaela Dytrtová

Redakční rada

Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava;
PhDr. Zuzana Burdanová, MP SR Bratislava;
Ing. Igor Drobný, PhD., SZÁŠ Piešťany; PhDr. Radmila Dytrtová, CSc., KP ČZU Praha; Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR; Ing. Zorka Husová, NÚOV Praha; Ing. Ivan Jung, CSc., Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora;
Ing. Břetislav Kábele, SOŠ České Budějovice;
Ing. Jan Kot, ISŠ Cheb; Ing. Ľudmila Kováčiková, Agroinštitút Nitra; PhDr. Dana Linhartová, CSc., ÚHV PEF MZLU Brno;
Ing. Josef Matoušek, MZe ČR; Ing. Mária Múdra, ZSŠP Rakovice; doc. Ing. Milan Slávik, CSc., KP ČZU Praha; PhDr. Pavel Sýkora, MZe ČR